

Quaestio 136 e quaestionibus ad Antiochum ducem

52 Τὸν τὰς θείας γραφὰς μὴ δεχόμενον ἐξ αὐτῆς λοιπὸν τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως περὶ θεογνωσίας πείσαι ὀφείλομεν. ὀρώμεν γὰρ τινὰς οὐσίας ἐν τῇ κτίσει οὐ κατὰ φύσιν, ἀλλ' ὑπὲρ φύσιν μετ' ἀλλήλων ὑπαρχούσας. οἷόν τι λέγω. φύσις ἡ τῶν ὑδάτων οὐσία ρευστική ἐστίν καὶ κατωφερής. πῶς οὖν ὀρώμεν τοὺς λεγομένους σίφωνας ἐκ τῆς θαλάσσης ὑδὼρ πρὸς τὰς νεφέλας ἔλκοντας; τὸ δὲ θαυμαστότερον, ὅτι ἀλμυρὸν ἀνερχόμενον, γλυκεῖα ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τῶν ὄμβρων καταφέρονται. πῶς δὲ πάλιν ἡ τῶν λίθων καὶ σωμάτων φύσις βουληστική κατὰ φύσιν ὑπάρχουσα ὁράται ἄδυτος καὶ ἀβούλληστος ἐν τοῖς ὕδασι τῆς Μαρμαρικής Πενταπόλεως; οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ὕδατος καὶ πυρὸς ἐναντία ἡ φύσις ὑπάρχουσα ἐν τῷ ἅμα ἦν ὅτε ἐν Λυκίᾳ ἐν τῷ ὄρει τῷ λεγομένῳ Ὀλύμπῳ, καθὼς μυριάδες ἀνδρῶν ἐωράκασιν. καὶ ἄλλα δὲ μυρία τούτοις ὅμοια καὶ παράδοξα ἐν τῇ κτίσει ἔστιν τε καὶ ὀνομάζεται καὶ θαυμάζεται· ἅπερ ἅπαντα οὐκ ἂν οὕτως ὑπὲρ φύσιν γενέσθαι ἔμελλον, εἰ μὴ οὐσία θεοῦ τις ἐν αὐτοῖς ἦν δεσπόζουσα καὶ τούτοις ἐπιτρέπουσα ἀλλήλοις μὴ ἀντιτάττεσθαι. πῶς δὲ πάλιν, λεγέτωσαν ἡμῖν Ἑλλήνων παῖδες, βροντῆς στερρᾶς γινομένης πᾶσα ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις τρέμει, φρίττει τε καὶ ἐξίσταται, μηνύουσα διὰ τοῦ σχήματος ὡς ὑπὸ δεσπότην ἐστὶν τὸν τὰς βροντᾶς ἐργαζόμενον; ταῦτα μὲν πρὸς τοὺς ἀφελεστεροὺς τῶν Ἑλλήνων εἰς θεογνωσίαν φέρουσιν τὰ ὑποδείγματα. πρὸς γὰρ τοὺς παρ' αὐτῶν σοφοὺς ἐκ φιλοσόφων ἀρχαίων δυνατῶν μαρτυρίαις πολλαῖς περὶ θεοσεβείας χρῆσασθαι. οὐ μόνον θεοσεβείαν τινῶν Ἑλλήνων σοφοὶ ἔφρασαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Χριστοῦ οἰκονομίαν ἀμυδρῶς προεμήνυσαν. καὶ γοῦν τις τῶν παρ' αὐτοῖς σοφῶν πρὸ πολλῶν τῆς Χριστοῦ ἐπιδημίας χρόνων φησὶν ὅτι ἤξει ἡ νεᾶνις ἔχουσα ἡμῖν οὐράνιον γόνον. καὶ ἄλλος πάλιν ἔφρασεν οὕτως. ὀψέ ποτε ἐπὶ τὴν πολυσχεδῆ ταύτην κατέρχεται ὁ θεὸς γῆν, καὶ δίχα πταισματος σὰρξ γενήσεται, ὡς κατάκριτος ἐν ξύλῳ κρεμασθήσεται, καὶ ἀνίατα πάθη θεραπεύσει.